

Ålands landskapsregering
registrator@regeringen.ax

Er referens
ÅLR 2019/619
Katarina Halme-Wiklund

Kontaktperson
Jonna Varsa, barnkonventionsansvarig
Lotta Angergård, vik verksamhetsledare

Ärende: **Remissvar gällande ämnesdel svenska som andra språk**

Rädda Barnen är politiskt och religiöst obundna och har barnkonventionen som grund i allt vårt arbete. Vårt uppdrag som barnrättsorganisation vid yttranden och i remissvar är att sätta fokus på barn och barns rättigheter. Enligt barnkonventionen är alla under 18 år barn.

Allmänna kommentarer

Barn och unga är de verkliga experterna på hur det är att gå i skolan idag och för att fatta bättre beslut gällande grundskolan är det viktigt att barn och unga ska ha reella möjligheter till delaktighet i frågan. Rädda Barnen är oroad över att alla elevråd inte har reella möjligheter att ge input gällande olika ämnesdelarna. Detta då antalet remisser denna höst har varit många och med relativt kort framförhållning. Det krävs tid och möjlighet att planera för elevrådshandledaren för att kunna handleda processen med remissvar. Vi välkomnar att landskapsregeringen ber skolorna att vidarebefordra remissbegäran till elevråd, men ber samtidigt om att ge reella förutsättningar för att hämta in perspektiv och möjliggöra delaktighet.

Vi vill också betona vikten av att alla barn har rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem (artikel 12 i barnkonventionen). När det gäller läroämnena som inte är gemensamma för alla elever är det speciellt viktigt att landskapsregeringen hör de eleverna som påverkas av beslutet (som kanske inte är representerade i elevråd). Rädda Barnen rekommenderar att landskapsregeringen ordnar en träff för elever med annat modersmål än svenska för att säkerställa att deras åsikter och erfarenheter hörs och respekteras i processer med att ta fram t.ex läroplans ämnesdel svenska som andra språk och riktlinjer för förberedande undervisningen. Rädda Barnen finns som en resurs i arbetet om så önskas.

Läroämnets övergripande syfte åk 1-9

I det första stycket står det att:

”Genom undervisningen ska eleven ges förutsättningar att utveckla tal- och skriftspråk på svenska och utveckla tilltro till sin språkförmåga för att kunna uttrycka sig i olika sammanhang och syften. Undervisningen ska ge eleven möjlighet att utveckla svenska för att tänka, kommunicera och lära. Undervisningen ska ge eleven möjligheter att kommunicera på svenska utifrån sin kunskapsnivå, utan att ställa för tidiga krav på språklig korrekthet.”

Rädda Barnen välkomnar skrivningen och vill påminna att alla i skolmiljön, både vuxna och barn, har en viktig roll med att skapa en kultur där alla elever får kommunicera på svenska utifrån sin kunskapsnivå och att skapa en sådan kultur krävs aktiva åtgärder. På Rädda Barnens ungdomskaffe för inflyttade (juli 2020) berättade ungdomar att det kan ofta vara svårt att t.ex. svara på frågor i klassen: *”Sedan när du försöker prata svenska så blir du rättad på ett dåligt sätt. Jag vill bli rättad för att kunna lära mig språket, men inte skrattad åt.”* På Rädda Barnen ungdomskaffe om läroplanen (mars 2020) lyfte deltagarna fram att språkundervisningen allmänt borde bli mer praktisk och med mindre fokus på bara grammatiken.

Rädda Barnen har haft en dialog med en elev som har flyttat till Åland från ett annat land (augusti 2020). Eleven lyfte fram att skolan borde bli bättre med att skapa sociala möjligheter till nyanlända elever, för att det är viktigt också för att utveckla språkförmåga: *”I början var jag ensam med svenska som andra språklärare för att det var inga andra nyanlända elever samtidigt i min skola och det var svårt att lära känna andra elever, att få vänner. Jag hade tur att jag började få vänner från Åland, det är viktigt för att lära sig språket!”*

I det fjärde stycket står det att:

”Eleven lär sig svenska i alla ämnen och undervisningen i svenska som andraspråk förutsätter både samplanering och samarbete mellan flera lärare. Det är viktigt att alla lärare som undervisar eleven använder sig av ett språkutvecklande arbetssätt för att stöda elevens språkutveckling.”

Rädda Barnen välkomnar skrivningen och vill betona vikten av samarbete mellan alla lärare som undervisar eleven med annat modersmål än svenska. Eleven som Rädda Barnen pratade med beskrev att *”Alla lärare förstår inte att nu när jag har varit här för några år så behöver jag ändå hjälp t.ex. att förstå allt i provsituationer. Men jag har en lärare som alltid kommer ihåg att fråga i provsituationer om jag behöver t.ex. lexicon eller annat hjälp. Alla lärarna borde bli bättre med att erbjuda hjälp för inflyttade elever.*

Mariehamn den 4 december 2020

Lotta Angergård
Vik. verksamhetsledare

Jonna Varsa
Barnkonventionsansvarig